

גנזי המלך

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת **ארבע כנפות** 144

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-90,000 עותקים

**"וְאַתָּה תִּצְוֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זַיִת
זָךְ כְּתִית לְמָאוֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד"**

**להעריך את הנשמה ואת מתנת החיים
מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א**

ואם הינך חש בחושך ורוב הזמן הוא צער ועגמת נפש, זה בא, מפני שרוב זמנך הינך טרף למידותיך: 'הַקְּנָאָה וְהַתְּאָנָה וְהַכְּבוֹד הַמוֹצִיאִין אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם' (אבות ד). ומשום כך הינך שרוי תדיר בלא שמחה.

וגם כאשר מקבל לפעמים קורת רוח חצונית, אין זה, אלא לרגע, כי מיד הוא עובר, כי מי שיש לו מנה רוצה מאתים, כאותו שכור, העליז בשעת שכרותו, ולאחר שפג יינו צועק: מה עשיתי? מילא את רצונו באיזה תאוה, או כבוד, חוזר ומתבונן ומוצא את עצמו בתוך תמונה של חרבן.

אלה הם שרשי חולשותינו הן בבין אדם למקום והן בבין אדם לחבירו.

השמחה היא בהנאה גשמית שבאכילה וכדומה... **טפשות** היא אשר אדם בר דעת יהא מרוצה מאיזה התגשמות, שאפילו החכמה בפני עצמה שוללת זאת, שהרי על פי שכל, עליו לשאוף לנצל כל עשרים וארבע שעותיו לתורה ומצוות. וכל צרכי הגוף כאכילה שתיה ושינה, אינם אלא מפני שאנו מורכבים מגוף שזקוק להם, כרכב שזקוק לדלק בלבד. וכי יצויר שאדם הולך למלא דלק כדי ליהנות מעצם המילוי? ובפרט לגודל ההוצאה?.

זה שלהוט אחר תאות האכילה, אם היה מתבונן פעם, אחרי מה הוא רץ, בושה וכלימה תאחזונו, שהוא שקוע ברדיפה אחרי דבר, שלאחר כמה שעות אין לך

המשך בעמ' 2 <<<

תואר אדם שעליו וערך עשיית מעשי המצוות בהיותו נושא תואר אדם, כי אז היה מתרומם עד למעלה.

החסרון שבעטיו אנו מתרשלים בדקדוק המצוות ונופלים מהמדרגה שהיינו ראויים לעמוד בה, כי אין אנו מכירים בערך מעשינו! אנו רואים את עצמנו רק כחפצא של גשמיות הזקוק לעבודה של אכילה ושתיה. ואפילו כשלוּמדים ועושים מעשים טובים, אין זה בהכרה, שיש בזה אור. אין מבינים שהחיים, הם הקשר שבין הקב"ה אל האדם. הקב"ה אומר לו: **יש בכך נר המאיר, היא נשמתך!**

'אמר הקב"ה לאדם: "נרי בידך ונרך בידי", נרי בידך: "פי נר מצוה ותורה אור" (משלי ו). נרך בידי: "נר ה' נשמת אדם" (משלי כ). (ילקוט תהלים יז).

'מהו "ותורה אור"? אלא, הרבה פעמים שאדם מחבב בלבו לעשות מצוה ויצר הרע שבתוכו אומר: "מה לך לעשות מצוה ומחסר את נכסיך עד שאתה נותן לאחרים תן לבניך". ויצר טוב אומר לו: "תן למצוה, ראה מה כתיב: "פי נר מצוה" מה הנר הזה, כשהוא דולק, אפילו אלף אלפים קרוינין וסבקיין (נרות שעוה ונרות חלב) מדליקין הימנו אור במקומו, כך, כל מי שיתן למצוה, אינו מחסר את נכסיו". לכך נאמר: "פי נר מצוה ותורה אור" (שמו"ר לו).

הנה נאמר כאן כמה ענינים: ענין ראשון, קיומם של שני נרות: נר של הקב"ה - ונר של אדם. נרו של הקב"ה הוא: "מצוה ותורה". נרו של האדם הוא: "נשמת אדם". על ידי שמירת נרו של הקב"ה, שומר הקב"ה את נר האדם. מעשה המצוה הוא: "נר", כאשר באים להגביר את יצר הטוב על יצר הרע, זקוקים לאור התורה. עלינו לרומם את האדם ולהעמידו כפי שהוא נראה כביכול בעיני הקב"ה. שהרי אחת החולשות הגדולות ביותר אצלנו, היא העדר הידיעה על גדלות כחות האדם. אם אדם היה יודע את כח מעשיו, אם היה יודע מה שפועל בשבעים ושמונים שנות חייו, אם היה יודע פשר

דבר מאוס מזה, את חרפתו לא יוכל לישא, כאשר יזכור כמה נתפס לתאות האכילה, שהיה מוכן להקריב לזה את כחו ואת כספו כדי לרצות אותו כח תאוה של רגע, או זה, אשר משקיע את כל ראשו כיצד להתעשר?! ומה יעשה בכסף כשיהיה בידו? בית יותר נאה ומכוננית יותר נאה! ומה יתנו לו אלה? מעט כבוד והרבה עין הרע, שבפניו יכבדוהו ומאחוריו ילעגו לו ויקנאו בו, כמה טפשית היא מחשבה זו!

אמנם כיצד יורד אדם לשפל כזה? והרי הוא בר דעת וכל שאר צרכיו הוא מכלכל על פי שכל, אין זה אלא מפני שלא השכיל לקלוט אשר הנשמה שבו, היא נר המאיר! מי קשור עמו ומי בנוי יחד עם גופו? בצרוף מה נבלל ונילוש? הלא היא: **"נר ה' נשמת אדם"**, האור של הקב"ה שרוי באדם.

כדי לעורר ולשמור אותו נר, כדי שילך האדם לאורו של הנר, קיימת דרך אחת, אותה מגלה לנו המדרש בשמו של הקב"ה: **"אמר הקב"ה לאדם: 'נרי בידך ונרך בידך' "** אם שמרת שלי אשמור שלך! התורה והמצוות הם המעוררים את האור של חלק הנשמה, אם אינך חפץ להיות שרוי בחושך עולם הזה, להיות כגוף מגושם ובהמי המחשיך את חייך, האר את עצמך כנשמתך, רצונך שנשמתך תזרח עליך את אורה, הבא לה תורה ומצוות ואז תאיר עליך לראות את עצמך, לפי ערכך.

כל עוד שאין הנשמה מפיצה עליך את אורה אין אתה יודע מי אתה! דומה הדבר: למי שנכנס לחדרו החשוך ומצא אדם מיסב על מטתו, עמד וגער בו בקולי קולות עד שהקיצו. ולא נחה דעתו עד שפגע בו והכה אותו, לפתע הועלה אור בחדר והנה גאון הדור לפניו אשר בא לבקרו והיטב עצמו אל המטה, היוכל לסלוח לעצמו?! הימצא "קבר" להטמין בו את עצמו?! כאשר אורה של הנשמה יחל לזרוח בתקפו, אז תתחיל לראות את ערכך.

מי שזכה לזריחת אורה של הנשמה, רואה את ערכו של כל בעל נשמה, גם בחבירו, הוא רואה את הנשמה הקדושה שבו ואת צלם האלקים שעליו, כמה אימה וחרדה תפול עליו לכשיווכח במי פגע, פגע באדם שיש בו נשמה קדושה. העדר זריחת האור משיאו לראות עצמו מגושם, וממילא גם את הזולת כן, על ידי תורה ומצוות מקבל האדם כבוד לנשמתו, ממילא גם לנשמתו של הזולת.

מעשי המצוות הם מאירים את הגוף באור הרוחני שבו!

כגון: ההלכה באו"ח סי' ג' סעיף י': **"לא יקנח ביד ימין ובמ"ב שם: (יז) 'ביד ימין - מפני שקושר בה תפילין על זרוע השמאלי. ועוד טעמים אחרים עיין בגמרא. וטוב ליהדר מלקנח באצבע האמצעי שכורך עליו הרצועה..'** זהו הכבוד שצריך לנהוג באצבע שכורכין עליה את רצועת התפילין, והלא אין האצבע מקום התפילין עצמן, אלא הרצועות. וגם מקום הנחת הרצועות שם אינן מעיקר הדין, אלא ענינים שמקורם ע"פ קבלה, אף על פי כן, כיון שסוף סוף היה מונח על אצבע זו, רצועה של תפילין עליך לנהוג בה כבוד!

עד כמה המצוה מאירה את היד שמניחים עליה תפילין, במדה המחייבת נהיגת כבוד ביד.

אלא שבתוך המשל של נר, לנמשל של מצוה, אנו למדים דבר נוסף: הנר הוא הכלי שבו מונח האור, שהוא המשל של תורה. מעשי המצוות הם המכשירים את גוף האדם. מי שאין בידו מצוות חסר לו הגוף, שאור התורה יוכל לזרוח בו! ללא מעשי המצוות, אין מקום לקבלת אור התורה. אדם השומר פיו ולשונו מלשון הרע ומדברים בטלים ומדבר דבורים של תורה ומצוות, הרי הוא מאיר את פיו. כמוכא בגמרא שאמרו על ר' יוחנן: **"גלייה לדרעיה ונפל נהורא"** (גילה זרועו ונהיה אור) (ברכות ה:). כיון שזרועו של ר' יוחנן היתה כולה תורה ומצוות, הרי אור התורה מזריח בגוף הזרוע.

מהו **"ותורה אור"**? **"אלא, הרבה פעמים שאדם מחבב בלבו לעשות מצוה ויצר הרע שבתוכו אומר: 'מה לך לעשות מצוה ומחסר את נכסידך'?"** אם כי, שהמדרש מזכיר משל של עשיית מצוה המחסרת ממון, ודאי שכל המצוות בכלל. כאשר אדם מחבב את חבירו ורוצה להנותו בכבוד, היצר אומר לו: "מה לך מחסר את כבודך?" כאשר בא למסור מזמנו לזולת ולהפסיד ממנוחתו, אז אומר לו יצרו: "מה לך מחסר את כוחותיך?" ועל כולם **"יצר טוב אומר לו: 'תן'!"**.

מהי התשובה על כל אלה? **מצוות אין מפסידים!** הביאו לי אחד שקבל על עצמו דעת תורה ומתחרט על זה! קשה אמנם העמידה בנסיון, אבל מי אמר שזה קל? אדרבה הקשיים הם המגדלים את האדם. וכמ"ש במדרש: **"מה הזית הזה, עד שהוא באילנו מגרגרין (מלקטין) אותו ואח"כ מורידין אותו מן הזית ונחבט ומשחובטין אותו מעלין אותו לגת ונותנין אותו במטחן ואח"כ טוחנין אותו**

ואח"כ מקיפין אותו בחבלים ומביאין אבנים ואח"כ נותנין את שומנו. כך ישראל, באין עובדי כוכבים וחובטין אותם ממקום למקום וחובשים אותן וכופתין אותם בקולרין ומקיפין אותן טרטיטין ואח"כ עושין תשובה והקב"ה עונה להם' (שמו"ר לו).

ולא רק שאין מפסידין ממצוה אלא אדרבה; **"מה הנר הזה כשהוא דולק, אפילו אלף אלפים קרוינין וסבקיין (נרות שעוה ונרות חלב) מדליקין הימנו, האור במקומו! כך, כל מי שיתן למצוה, אינו מחסר את נכסיו"** על ידי **"נר מצוה"** הוא מוסיף גם לאחרים.

אלה שעשו תורתם עיקר, ראו כמה אורה מפיצים הם בעולם.

כשכלל ישראל הלכו למדבר, בארץ לא זרועה, כלום הפסידו מזה? אדרבה שם אכלו את המן ומאומה לא חסר להם ומשם באו אל ארץ זבת חלב ודבש.

ואם היינו תמיד שומרים תורה ומצוות, לא היינו יוצאים מארץ ישראל לעולם.

כיצד יזכה האדם לחיות את חייו לפי חשבון זה? מה הדרך שחשבון זה יעמוד תמיד לנגד עיניו גם בעת נסיון? לזה זקוקים ל**"תורה אור"** כח ההצלה של מצוה.

מבואר בגמרא: **"מצוה, בעידנא דעסיק בה מגנא ומצלא, בעידנא דלא עסיק בה אגוני מגנא, אצולי לא מצלא"** (סוטה כא.). רק על ידי התורה שביין בעידנא דעסיק בה, בין בעידנא דלא עסיק בה מגנא ומצלא, ואז חוזר היצר הטוב ומחשב חשבונות של מצוה 'מה הנר הזה, כשהוא דולק, אפילו אלף אלפים..'

חיים אנו בעולם מגושם חיים מגושמים! הרמב"ם וכל הראשונים כבר כתבו זאת בזמניהם. ומה היו אומרים על זמנינו? שעלינו לשמור עצמנו ע"י למוד התורה, לשמור על השאיפה שתהיה נקיה מכל סיגים וככל שנרבה להתיגע בתורה כך נזכה להארה גדולה יותר. ואז המבט על דברים גשמיים יראנו שהינם כענינים של בדיעבד.

וכמ"ש חז"ל: **"גמל נפשו איש חסד"** (משלי יא). **"זה הלל הזקן. שבשעה שהיה נפטר מתלמידיו היה מהלך והולך עם. אמרו לו תלמידיו: 'ר' להיכן אתה הולך'?" אמר להם: 'לגמול חסד עם הדין אכסניא בגו ביתא' אמרו לו: 'כל יום אית לך אכסניא' אמר להם: 'והדין נפשא עלובתה לאו אכסניא היא בגו גופא? יומא דין היא הכא, למחר לית היא הכא' (ויקרא רבה לד). ■**

פורים

עת רצון

פורים מקרב את הלב לקב"ה וזה קורה בכל שנה. הגרש"ד פינקוס זצ"ל

שנה בעולם הבא. פה נמצא עולם של דבקות. המגילה מגלה לנו שיש להתבונן שכל נשימה ונשימה היא מתנה אישית מהקב"ה ומה אכפת לך שאותה מתנה נתנת לעוד אנשים רבים. כל נשימה ונשימה **"תהלל י-ה"** (תהילים קנ ו) ומאידך: **"לשחוק אַמְרַתִּי מְהוֹלֵל"** (קהלת ב ב). כל החושך של העולם מונהג על ידי הקב"ה ולכן שחק יצחק אבינו כי בכל דבר הוא ראה את הקב"ה. התכלית של פורים היא להתבונן בזה ולחיות עם זה, מתוך קיום כל מצוות היום. ■

יום הפורים הוא יום נורא. השמים פתוחים בו, כי הקב"ה מצא את בנו יחידו לאחר יאוש. האר"י הקדוש אומר: שצריך לדעת שמה שהיה בפורים הראשון חוזר על עצמו בכל שנה ושנה. זהו עיקר הנס. היתה הלכה מיוחדת לכתוב את המגילה לדורות. גם בשעת הנס פרסם מרדכי את דבר הנס: **"וַיִּכְתֹּב מְרַדְכָּי אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּשְׁלַח סְפָרִים אֶל כָּל הַיְּהוּדִים"** (אסתר ט כ). לא היתה השפעה כזו של חסד אפילו בשעת מתן תורה, כי בפורים זה היה מרצון, מקרבת הלב להקב"ה וזה קורה בכל שנה ושנה. מטרת המגילה לגלות את כל זה. יהודי יכול לקחת כוס מים ולהכניס בה כזו מדה של דבקות, יותר ממליארד

מוסר השכל

"וַיֹּאמֶר חֲרַבּוֹנָה"

למה צריך לזכור לטוב את חרבונה?

שיזכרו אותו לטוב? והשיב: כשאדם הולך לשמחה בבגדים ששאל מחברו, מן היושר משהו ממקום השמחה. משום כך בלבד, שאליהו הנביא מצא לנכון להתלבש בדמותו של חרבונה, זכה, שמירי פורים יהיה - **זכור לטוב.** ■

הירושלמי במסכת מגילה כז. אומר: **"א"ר פנחס: צריך לומר, חרבונה זכור לטוב."** שואל המגיד מדובנא: למה צריך לזכור אותו לטוב? והרי המדרש אומר: שאליהו הוא שנתגלה לאחשורוש בדמותו של חרבונה. ואם חרבונה האמיתי לא עשה דבר משום מה ראוי

רמז

"וַחֲשַׁב אֶפְדָּתוֹ אֲשֶׁר עָלְיוֹ"

בעבודה זרה גם מחשבה רעה נחשבת למעשה

מצטרפת למעשה. מובא בשם הגאון מוילנא: כי הדברים רמוזים בפסוק שלנו. **"וַחֲשַׁב אֶפְדָּתוֹ אֲשֶׁר עָלְיוֹ"** (שמות כח ז) מחשבת עבודה זרה שעליה מכפר האפור, **"כִּמְעֵשָׂהוּ מִמְנוֹ יְהִיָּה"** גם המחשבה עליה נחשבת כמו המעשה ממש. ■

יִשְׂרָאֵל בְּלִבָּם! (יחזקאל יד). רק מחשבה טובה מצטרפת למעשה, אבל מחשבה רעה אינה מצטרפת, מלבד עבודה זרה, גם מחשבה

במסכת זבחים פח: נאמר: **שה'אפור מכפר על עבודת כוכבים.** ובמסכת קדושין לט: נאמר: **'מחשבה רעה, אין הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה! ודלמא, מהרהר בעבודת כוכבים הוה?! וכתוב: "למען תפוש את בית**

"ויקחו אליה שמן זית זך"

פרשת 'תצוה'

'כל ההתחלות קשות'. כשם שהזית בתחילתו מר וסופו טעים, כך דברי תורה בתחילתם הם מרים וקשים, אך סופם מתוקים כדבש ונוחים

הרה"ג שלמה ליונשטיין
מיוחד ל'גנזי המלך'

"ויקחו אליה שמן זית זך פתית למאור להעלות נר תמיד" (שמות פרק כז כ)

אומר 'נועם המצוות': הנר רומז לנשמה - **"נר ד' נשמת אדם"** (משלי כ כז). ומה צריכים לתת לנשמה? **"כי נר מצוה ותורה אור"** (משלי ו כג), יש לתת לנשמה הרבה תורה, כדי **"להעלות נר תמיד"**, כדי שיהיה לנשמה קיום תמידי.

וממשיך 'נועם המצוות': צריך להיות **"פתית למאור"** ומסביר רש"י: **"פתית למאור" ולא כתית למלאכות**. ללמדך: שכאשר אתה לומד תורה, שהיא ה"מאור", אתה צריך לחפש את הרב המתאים ולשם כך עליך לכתת את רגליך אף למרחקים גדולים. וכן אמרו חז"ל: **"כתתו עצמכם על דבר תורה"** (ברכות סג:).

אבל **"למלאכות"** - לשם פרנסה, לא צריך לכתת רגלים למרחקים, כי מה שנגזר בראש השנה ממילא יקום ויהיה. לכן **"פתית למאור" ולא כתית למלאכות**.

למה לוקחים דוקא שמן זית? נמשלה התורה לזית. כמו שהזית בתחילה הוא מר ואח"כ נהיה טעים וטוב, כך גם דברי תורה בהתחלה הם מרים וקשים, 'כל ההתחלות קשות', אבל אח"כ הם קלים ומובנים יותר. בהתחלה צריך האדם להתייגע ולעמול על דברי תורה עד כדי **שפת בלח תאכל ומים במשורה תשתה וחיי צער תחיה'** (אבות ו ד).

וכן אמרו חז"ל: **"במי אתה מוצא חמאה של תורה, במי שמקיא חלב שינק משדי אמו"** (ברכות סג:). אבל לאחר שהאדם יגע וקנה את תורתו, הקב"ה מרעיף עליו מידה רבה של סייעתא דשמיא פי כמה וכמה יותר משעור היגיעה, כפי שידוע מנסינום של היגיעים בכך שכאשר משקיעים מקבלים הרבה יותר. לכן נאמר: **"יגעת - ומצאת" (מגילה ו:)**. ביחס למה שאתה יגע ומה שאתה מקבל - זו ממש 'מציאה'!

האריז"ל אומר: שבמנורה היו **שבעה**

קנים, כנגד הפסוק הראשון בספר בראשית, שיש בו שבע מילים: **"בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ"**. (בראשית א א). במנורה היו אחד עשר כפתורים, כנגד הפסוק הראשון בספר שמות: **"ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו"** (שמות א א).

במנורה היו **תשעה פרחים** - כנגד תשע המילים בפסוק הראשון שבספר ויקרא: **"ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר"** (ויקרא א א).

גובה המנורה היה שמונה עשר טפחים. שבעה עשר מהם היו שלמים והטפח האחרון היה חסר. שבעה עשר הטפחים השלמים, הם כנגד הפסוק הראשון בספר במדבר: "וידבר ה' אל משה במדבר סיני באהל מועד באחד לחדש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים לאמר" (במדבר א א).

במנורה היו **עשרים ושנים גביעים** - כנגד הפסוק הראשון בספר דברים: **"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תפל ולכן נחצרת ודי זהב"** (דברים א א). המנורה רומזת לתורה וכמו שאמרו חז"ל: **"הרוצה להחכים - ידרים"** (ב"ב כה:). כמו שהמנורה במקדש עמדה בצד דרום. לכן המנורה רומזת לפסוקים הראשונים בחמשת חומשי התורה.

ורמו לדבר מן הפסוק: **"פתח דבריך יאיר"** (תהילים קיט), כלומר: **"פתח דבריך"** התחלת פסוקי התורה **"יאיר"** - רמזים במנורה.

"ועשית חשן משפט מעשה חשב ומלאת בו מלאת אבן ארבעה טורים אבן טור אדם פטדה וברקת והאבנים תהיין על שמת בני ישראל שתים עשרה על שמתם פתוהי חותם איש על שמו תהיין" (שמות כח טו-כא)

כידוע בשמות השבטים חסרות האותיות: **צ', ח', ט', ק'**. לכן כדי שאבני החושן יכילו את כל האותיות, הוסיפו בהן את שמות האבות הקדושים **"אברהם יצחק יעקב"** וכן **שבטי ישראל** וכך הוסיפו את כל האותיות החסרות. איך היה סדר האותיות בתוך האבנים, הרי היו רק שתיים עשרה אבנים ואם כן היכן הוסיפו את **"אברהם יצחק יעקב"** **"שבטי ישראל"**? הראשונים אומרים: שבכל אבן היו 6 אותיות, כלומר:

ראובן = 5 אותיות ולכן הוסיפו שם את האות **א'** מאברהם. שמעון = 5 אותיות ולכן הוסיפו שם את האות **ב'** מאברהם. לוי = 3 אותיות ולכן הוסיפו שם את המשך האותיות של סוף שמו של אברהם - **ר' ה' ס'**.

יהודה (בכתיב חסר) = 4 אותיות ולכן הוסיפו שם את האותיות **י' צ'** מתחילת שמו של יצחק וכן הלאה. לפי זה נמצא שבכל אבן נוספו עוד אותיות, חוץ מן האבן האחרונה שהיא של בנימין המכילה בדיוק 6 אותיות. כלומר: סה"כ היו 72 אותיות! שם ה' המפורש הגדול ביותר, מכיל אף הוא 72 אותיות. ומוסיף רבנו בחיי: כי גם בריאת העולם ארכה 6 ימים. הבריאה נעשתה רק ביום. שנאמר: **"ביום עשות ד' אלקים ארץ ושמים"** (בראשית ב ד). 6 ימים כפול 12 = 72. רמז לכך בפסוק: **"עולם חסד יבנה"** (תהילים פט ג). **"חסד"** בגימטריא 72. כלומר: שמות השבטים הם כנגד בריאת העולם. ■

”כִּי נִמְכַרְנוּ אֲנִי וְעַמִּי לְהַשְׁמִיד לְהַרוֹג וּלְאַבֵּד” פורים

אם היהודים כל כך גרועים למה צריך לשלם עבור הריגתם?

”גם אני ונעֲרַתִי אֲצוּם כֵּן וּבְכֵן אָבּוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ” (אסתר ד טז)
ספר החיים' (אחיו של המהר"ל מפראג) שואל: למה "אֲצוּם" בלשון יחיד? היה צריך להיות לשון רבים "אני ונעֲרַתִי נצוּם"!
אסתר לא יכלה להתחייב בעבור נעורותיה, כי לא ידעה מה יעשו בחדרי חדרים. ולכן נאמר בלשון יחיד רק עבור עצמה!

המן אמר למלך שהיהודים הם חלאת המין האנושי החיים על חשבון אחרים ו"אֵת דְּתֵי הַמֶּלֶךְ אֵינָם עֹשִׂים" (אסתר ג ט) ולכן יש להרגם.
אמר מרדכי לאסתר שתספר למלך על פרשת הכסף, כי אם היהודים כה גרועים למה צריך לשלם עבור הריגתם?

”כָּל עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ וְעַם מְדִינַת הַמֶּלֶךְ יוֹדְעִים אֲשֶׁר כָּל אִישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר יְבֹא אֶל הַמֶּלֶךְ אֶל הַחֲצַר הַפְּנִימִית אֲשֶׁר לֹא יִקְרָא אַחַת דָּתוֹ לְהִמִּית לְבַד מֵאֲשֶׁר יוֹשִׁיט לוֹ הַמֶּלֶךְ אֶת שְׂרָבִיט הַזֶּהָב וְחֵיהָ וְאֲנִי לֹא נִקְרָאתִי לְבֹא אֶל הַמֶּלֶךְ זֶה שְׁלוֹשִׁים יוֹם” (אסתר ד יא)

כל הכסף? הראה העבד את הצוואה לבן. הבן לא ידע מה לעשות ופנה לבית הדין. מצאו בית הדין פתרון. שאלו את העבד: מה אתה רוצה לעצמך? ענה: את הכל! אמרו בית הדין: זה מה שאמר האבא לתת לבן את מה שאתה רוצה? אתה רוצה את הכל? את זה תתן לבן!.

”וַיְהִי בַיּוֹם אַחְשָׁרוֹשׁ הוּא אַחְשָׁרוֹשׁ הַמֶּלֶךְ מֵהָדוּ וְעַד כּוֹשׁ” (אסתר א א)
פליגי בגמרא רב ושמואל: 'חד אמר: "מהודו ועד כוש, אחד בסוף העולם והשני בסוף העולם". וחד אמר: "אלו שתי מדינות, אחת ליד השניה. וכשם שהיה מולך על הודו ועל כוש, כך מלך על כל העולם כולו'.

זה היה הכלל! ואסתר מבקשת ממרדכי ארכה של יומים שלשה כדי שתקרא אל המלך. אמר לה מרדכי שתכנס מיד. והיא אכן נכנסת ומגיעה אל המלך אשר מושיט לה את שרביט הזהב, ככתוב: **”וַיְהִי כִּרְאוֹת הַמֶּלֶךְ אֶת אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה עֹמֶדֶת בַּחֲצַר נִשְׁאַף חַן בְּעֵינָיו וַיּוֹשֶׁט הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר אֶת שְׂרָבִיט הַזֶּהָב אֲשֶׁר בְּיָדוֹ”** (ה ב)
אומרת הגמרא: 'אמר רבי יוחנן: "שלשה מלאכי השרת נזדמנו לה באותה שעה, אחד שהגביה את צווארה ואחד שמשך חוט של חסד עליה ואחד שמתח את השרביט". (מגילה טו):
מדוע כתוב בהמשך הפסוק: **”וַתִּקְרַב אֶסְתֵּר וַתִּגַּע בְּרֹאשׁ הַשְּׂרָבִיט”**?

מסביר ה'כרם חמד': מדוע זימן הקב"ה את המילים הללו למלך אחשוורוש: **”וְהָעַם לְעֹשׂוֹת בּוֹ פְּטוּב בְּעֵינֶיהָ”** מה שאתה רוצה לעשות להם ככה הם יעשו.
באגרות היה כתוב: **”לְהַשְׁמִיד לְהַרְג וּלְאַבֵּד אֶת כָּל הַיְהוּדִים”** (פס' יג) מה עשו אח"כ הרי אין להשיב אגרת שנחתמה בחותם המלך?
אמר המלך למרדכי: **”וְאֵתֶם כְּתַבּוּ עַל הַיְהוּדִים פְּטוּב בְּעֵינֵיכֶם בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ”** (ח ח). אין הם יכולים לשנות את האגרת כי אין להשיב... מה עשו: שינו את מקום הנקודה: **”לְהַשְׁמִיד לְהַרְג וּלְאַבֵּד אֶת כָּל הַיְהוּדִים”** זה מה שאמר המלך להמן **”לְעֹשׂוֹת בּוֹ פְּטוּב בְּעֵינֶיהָ”** מה לעשות עם היהודים? כטוב בעיניך. הם יעשו בדיוק הפוך.

אומר 'דבש השדה':
הודו = הוד והדר. משל, למעשים הטובים שאדם עושה.
כוש = חושך. משל, לדברים הגרועים שאדם עושה.
ולפי זה אין מחלוקת בין רב לשמואל, אלא מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי.
שהרי אצל הצדיקים הלוחמים את מלחמת היצר בזריונות וחשק - קל להם לנצחו במלחמה והודו וכוש הם זה ליד זה ואין בין זה לזה אלא חוט השערה. אבל הרשעים מתוך עצלותם הכל קשה להם והודו בסוף העולם וגם כוש בסוף העולם.

אומר ה'קהלת משה': למלך היה שרביט ובראשו גולת כסף. כאשר היה מושיט את השרביט היה מחזיק את גולת הכסף בידו ומושיט את צדו השני העומד על הרצפה. כשאסתר הגיעה הוא הפך את השרביט כדי להראות לה שהוא מכבד אותה ואוהב אותה.

ומאין לומדים זאת? שכתוב: **”וַיּוֹשֶׁט הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר אֶת שְׂרָבִיט הַזֶּהָב אֲשֶׁר בְּיָדוֹ”** ההרגש הוא על המלה "בְּיָדוֹ", דהיינו: את מה שהיה רגיל להחזיק בידו. אסתר כשראתה את מעשהו רצתה להראות לו שאינה תלויה בו ואינה צריכה טובות ולכן **”וַתִּקְרַב אֶסְתֵּר וַתִּגַּע בְּרֹאשׁ הַשְּׂרָבִיט”**, אותו חלק שבדרך כלל היה מושיט לאחריים. ■

”גַּם אֲנִי וְנַעֲרַתִי אֲצוּם כֵּן וּבְכֵן אָבּוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ” (אסתר ד טז)
אמר הגאון מוילנא: אתם תצומו שלשה ימים שהם שלשה ימים ושלשה לילות, סה"כ 72 שעות. אך אסתר אינה יכולה להכנס אל המלך לאחר צום כזה, כי תתעלף, לכן היא תצום רק 70 שעות וזה מה שאמרה: **”אֲצוּם כֵּן”** - "כֵּן" שוה בגימטריא ל-70. **”וּבְכֵן אָבּוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ”**.
”בְּכֵן” ב-72 אבוא אל המלך.

”וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהֵמָּן הַכֹּסֵף נָתַן לְךָ וְהָעַם לְעֹשׂוֹת בּוֹ פְּטוּב בְּעֵינֶיהָ” (אסתר ג יא).
מה פירוש **”פְּטוּב בְּעֵינֶיהָ”**? מדוע לא אמר לו בפירוש להרוג אותם? הרי זו כונת המן שעליה דיבר!
מסופר על עשיר אחד שנסע עם עבדו לחו"ל ונטה למות. פחד העשיר שהעבד יקח את כל כספו, לכן כתב צוואה. **”העבד יקח הכל רק יתן לבן כל מה שהוא רוצה”**.
העבד שראה את תוכן הצוואה היה רגוע וחזר לעיר. פגש בו הבן ושאלו: היכן

שו"ת חברותא

גנזי המלך מציג שאלות מעשיות שיש להן מענה בדפים הנלמדים במסגרת 'הדף היומי', עם ביאור 'חברותא'. למותר לציין שאין לסמוך על הנאמר בו לפסיקת הלכה

עליה לתורה בשבת זכור

מערכת 'חברותא'
מיוחד ל'גנזי המלך'

שאלה: האם כדאי להשתדל לרכוש את העליה לתורה בשבת זכור?

תשובה: כתב ספר החנוך מצוה תרג: 'נצטוינו לזכור מה שעשה עמלק לישראל שהתחיל להתגרות במצאתם ממצרים, בטרם נשא גוי וממלכה ידו עליהם שהכל היו יראים מהם בשמעם היד הגדולה אשר עשה להם ה' במצרים. והעמלקים, ברוע לבבם ובמזגם הרע, לא שתו לבם לכל זה ויתגרו במ והעבירו מתוך כך יראתם הגדולה מלב שאר האומות. ועל זכירת ענינם זה נאמר: **"זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ עִמְלֶק בְּיַדְּךָ בְּצֵאתְךָ מִמִּצְרָיִם"** (דברים כה יז)

של יום, כי המן הרשע היה מזרעו. אבל להודיע שקודם נס זה נצטוינו בזכירה זו, קבעו הפרשה קודם לפורים, אבל סמכוה לפורים'. (ספר החנוך מצוה תרג).

מצות הזכירה שבפה, לפי רוב הראשונים היא מצוה בפני עצמה ולכן צריכים לקרות בתורה 'פרשת זכור' בשבת שקודם פורים.

יש ראשונים הסבורים שחייב קריאת התורה של 'פרשת זכור', הוא מן התורה (התוס' ותוס' ר"י החסיד ותוס' הרא"ש והרשב"א ברכות יג. ותוס' מגילה יז:)

יש ראשונים הסוברים כי קריאת 'פרשת זכור' בעשרה ובספר תורה, היא מן התורה. (שו"ע או"ח קמו ב ותרפה ז ועיין במג"א ובמ"ב תרפה ס"ק יד ושער הציון שם ס"ק ה).

בגדר קריאת 'פרשת זכור' בצבור, יש מהאחרונים המחלקים בין קריאה זו למצות קריאת התורה בצבור. שבקריאת 'פרשת זכור' המצוה היא על כל יחיד ויחיד ואם אין לו ספר תורה מחויב לקרות מתוך החומש, אבל בשאר חיובי קריאת התורה, החיוב מעיקרו הוא על הצבור וכשאין צבור - אין היחיד חייב כלל. (שו"ת בנין שלמה נד).

וכתב, שזה טעמו של הגר"א שהיה מהדר לעלות ל"ס"ת ל'פרשת זכור' ולקרותה בעצמו, משום: **'מצוה בו יותר מבשלוהו'**. ■

מה אני מקיים "זְכוֹר"?! שתהא שונה בפ"ך. עד כאן בספרי, כדי שלא ישכח הדבר, פן תחלש איבתו ותחסר מהלבבות באורך הזמנים.

ואל הזכירה הזאת בלב ובפה לא ידענו בה זמן קבוע בשנה, או ביום, כמו שנצטוינו בזכירת יציאת מצרים בכל יום ובכל לילה. **והטעם;** כי בזכירה ההיא עיקר הדת. וכמו שהרחבנו הדבור על זה בהרבה מקומות בספרי. אבל טעם זכירת

מה שעשה עמלק אינו רק שלא תשכח שנאתו מלבנו ודי לנו בזה לזכור הענין פעם אחת בשנה או שתי שנים ושלב. והנה, בכל מקומות ישראל קוראים ספר התורה בשנה אחת או בשתיים או שלש לכל הפחות והנה הם יוצאים בכך מצוה זו.

ואולי נאמר, כי מנהגן של ישראל ב'פרשת זכור' לקרותה בשבת מיוחד בכל שנה, תורה היא! ומפני מצוה זו היא שקבעו כן והוא השבת שלפני פורים לעולם. ומן הדין היה צורך לקרותה ביום פורים, לפי שהוא מענינו

משרשי המצוה: לתת אל לבנו שכל המיצר לישראל שנאוי לפני השם ברוך הוא וכי לפי רעתו וערמת רוב נזקו תהיה מפלתו ורעתו. כמו שאתה מוצא בעמלק כי מפני שעשה רעה גדולה לישראל שהתחיל הוא להזיקם ציוונו ברוך הוא, לאבד זכרם מני ארץ ולשרש אחריו עד כלה.

מדיני המצוה: מה שאמרו זכרונם לברכה, שחייב זכירה זו היא בלב ובפה וכן הוא בספרי: **"זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה..."** וגו'. יכול בלבבך? כשהוא אומר "לא תִשְׁכַּח" הרי שכחת הלב אמורה. הא,

יאמת או טקד' עם הרב
אמנון יצחק שליט"א
ביום רביעי י' אדר 07/03/07
השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:00
קרית שמונה
© כל הזכויות שמורות לארגון "שופר"
ההרצאות מאובטחות
כניסה 10 ש"ח

מרפאת שיניים שן וחסד

בדיקה ויעוץ
מקצועי ללא
תשלום

נוסד בשנת 1982

כתר חרסין 570 ש"ח
שתל 1.490 ש"ח • תותבת 1.590 ש"ח
תותבת גמישות ללא ווים 2.990 ש"ח

הנחות מפתיעות למשפחות ברוכות ילדים,
לתלמידי ישיבות ובני תורה

רח' רבי עקיבא 44 ב"ב פינת הרב קוק

052-8448443 • 03-5794757

לא כל יום פורים
משנכנס אדר מרבים בשמחה

שבת וחג פורים באוירה מיוחדת
עם אוצרות חיים

בהשתתפות
הרב ישראל נח ברגר שליט"א
הרב אורי יצחק שליט"א
הפניטן דוד שלמה שורו הי"ו

- קריאת המגילה ברוב עם
- תחרות תחפושות
- ארוחות עשירות

בימים שישי-ראשון
3 ימים 2 לילות
פנסיון מלא
מיום יב' אדר 2.3.07
עד יום א' יד' אדר 4.3.07
במלון 'סול מרין'
נהריה

- עונג שבת עם כבוד עשיר
- גלאט כשר עם משגיח צמוד
- הפתעות וממתקים לילדים
- פעילות מגוונת לילדים והגורלות
- מסיבת פורים מיוחדת

החלה ההרשמה לשבת הגדול ולחג הפסח
מספר מקומות מוגבל כל הקודם זוכה

לפרטים והרשמה:

050-3131740 03-6880091

רחוב
האדמו"ר
מקוצק 41
בני ברק

למכירת ספרי תורה מהודרים

שנכתבו ע"י סופרים
מומחים ויראי שמים

בכתב ספרדי, בית יוסף, והאר"י

מבצע מיוחד

כל הרוכש ספר תורה עד חג
הפסח יקבל ארגז מהודר
(או עצי חיים ומעיל)

כמו כן ניתן להשיג אצלנו תפילין מהודרים

לפרטים והזמנות נא לפנות לשי

052-8077722

יעמדו על הברכה

ויטו יעקב בן רוזה
מברך את הרב

מארקו בן אלידה
יזכה להדבק במדת האמת
ופרנסה בשפע

רפואה שלמה
לאמנואלה וילי בן רחנה

זווג הגון ופרנסה בשפע
ויטורני חיים בן דינה פרלה

רפואה שלמה
לסעודה בת ליה

רוטה בת ג'וליה
תצליח לחזור בתשובה עם כל
משפחתה

אלברטו בן אלדה
יזכה לחזור בתשובה הוא
וכל משפחתו

גבריאל בן מיסה
שיתחזק גופו ונפשו

ג'ורג'יו שימשון
בן אליסבטה אלישבע
ברכה עם כל עם ישראל

אנג'לו מרדכי בן רוטה שושנה
ברכה עם כל עם ישראל

מרקו בן רוטה
רפואה שלמה לעיניים

ישמח משה

1 נופש פורים

במלון המלך שלמה המפואר - סבריה
מיזם שישי עד ראשון י"ב-י"ד באדר
(2-4/3/07 למנינם)
עם הרבנים:
הרב מרדכי איפרגן שליט"א
הרב שושן מיכאל שליט"א

1199 ₪

החלה ההרשמה לשבת הגדול
ולנופש פסח

לפרטים: טל' רב קווי 03-6783030

כל המעונין לזכות

ולדיות שותף בהפצת

420,000

עמודי התורה

של יגזו המלך בכל שבוע,

יתרום 500 שקלים

לע"ו, רפואה, זווג, הצלחה,

פרנסה, ודע חי וקיים וכו'

ויקבל פרסום בקוביה כדלעיל.

03-6762226

050-6500666

הכונו למעמד הבא באצטדיון רמת גן!

כל הממלא הוראת קבע זו על סך \$28 זכאי לשני כרטיסים
חינם לאירוע הבא בנוסף לכל ההטבות המפורטות כאן

להרויח בגדול!

\$28

מכספי מעשר

**בתכנית
'כח כפילים'***

חינם!

טיול לאתרים בצפון

חינם!

סוף שבוע ששי שבת עם הרב אמנון יצחק

ותקבלו:

חינם!

קלטות וידאו, CD, טייפ, ספרים

חינם!

מנוי שנתי ל'גנזי המלך'

חינם!

מנוי שנתי לעתון 'ארבע כנפות'

הוראה לחיוב חשבון לתוכנית "כח כפילים" למשך שנה מינימום

תאריך

לכבוד בנק _____ כתובת הבנק _____ מס' הסניף _____
 1. אני/ה'מ שם בעל/י החשבון _____ משפחה _____ מס' זהות / ח.פ. _____
 רח' _____ מס' _____ עיר _____ מיקוד _____ טל. בית _____ פלאפון _____

מס' חשבון בבנק		סוג חשבון	קוד מסלקה
2	3	9	2
קוד מוסד	2	9	2
בנק	סניף		

נותן/ים לכם בזה הוראה לחיוב חשבונות/נו הג'ל בסינפס, בגין תרומתי ל"שופר" בסכומים ובמועדים שיומצאו לכם מידי פעם בפעם באמצעי מונטי, או רשימות ע"י "שופר" כמפורט מטה ב"פרטי ההרשאה".
 (2) ידוע לי/לנו כי: א. הוראה זו ניתנת לבטול ע"י הודעה ממני/מאתנו בכתב לבנק ול"שופר" שתכנס לתוקף, יום עסקים אחד לאחר מתן ההודעה בבנק וכן ניתנת לביטול ע"י הוראת כל דין. ב. אהיה/נהיה רשאי/ים לבטל מראש חיוב מסוים ובלבד, שהודעה על כך תימסר על ידי/נו לבנק בכתב, לפחות יום עסקים אחד לפני מועד החיוב. ג. אהיה/נהיה רשאי/ים לבטל חיוב, לא יותר מתשעים ימים ממועד החיוב, אם אוכיח/נוכיח לבנק, כי החיוב אינו תואם את המועדים או הסכומים שנקבעו בכתב ההרשאה, אם נקבעו. (3) ידוע לי/נו כי הפרטים שצוינו בכתב ההרשאה ומילויים, הם נושאים שעלינו להסדיר את המוטב. (4) ידוע לי/נו כי סכומי החיוב ע"י הרשאה זו, יופיעו בדפי החשבון וכי לא תישלח לי/נו ע"י הבנק הודעה מיוחדת בגין חיובים אלה. (5) הבנק יפעל בהתאם להוראות בכתב הרשאה זה, כל עוד מצב החשבון יאפשר זאת, וכל עוד לא תהיה מניעה חוקית או אחרת לביצועו. (6) הבנק רשאי להוציא/ני/נו מן ההסדר המפורט בכתב הרשאה זה, אם תהיה לי סבה סבירה לכך, ויודיע לי/נו על כך מיד לאחר קבלת החלטתו, תוך ציון הסיבה. (7) נא לאשר ל"שופר" בספח המחובר לזה, קבלת הוראות אלו ממני/מאתנו.

פרטי ההרשאה:
 1. סכום החיוב ומועדו, יקבעו מנת לעת ע"י "שופר" ע"י והתקרנות לקביעתם.
 2. פרטי החיוב: [ממן במשבצת המתאימה]
\$ 28 זכאות ליחיד
\$ 56 זכאות לזוג

תורם נכבד, שים לב: הוראה לחיוב חשבון זו אמורה להגיע לבנק דרך "שופר" עליך לשלוח את הטופס ל"שופר" ת.ד. 2711 בני ברק, טל: 03-6777779